Den nørdede gulddreng s Storbritannien ud af supp

Rishi Sunak advarede mod det økonomiske kaos, Truss-regeringens planer ville kaste Storbritannien ud i. Nu bliver det ham, der som den næste premierminister får til opgave at redde landet ud af katastrofen

Rishi Sunak bliver briternes næste premierminister Foto: Daniel Leal/AFP/Ritzau Scanpix

Af Mette Nøhr Claushøj

Det var noget af en overraskelse, da Rishi Sunak blev udnævnt til finansminister i februar 2020. Indtil da var han mest kendt i den brede befolkning for tilnavnet "Dishy Rishi" ("Lækre Rishi"). Han var kun 39 år – den næstyngste på posten nogensinde – og havde blot et halvt år som vicefinansminister og halvandet år i boligministeriet bag sig. Men der var mange udskiftninger på ministerposterne gennem Boris Johnsons turbulente år som regeringsleder, og Sunak var en fremadstormende konservativ, som mange havde høje forventninger til – det gik bare hurtigere, end man havde forestillet sig.

Og Sunak havde dårligt nået at sætte sig til rette som finansminister i Downing Street 11, før han blev konfronteret med en krise, ingen havde set komme eller forudset omfanget af: coronaepidemien.

Coronakrisen

Det er umuligt at tegne et billede af Sunaks prioriteringer som finansminister uden at tage coronakrisen i betragtning, og i dét perspektiv var han en langt mere rundhåndet finansminister, end briterne er vant til at se fra det gamle tory-parti: Ikke alene stod han for utallige hjælpepakker til erhvervsliv, borgere og sundhedsvæsen – han var også villig til at lade både indkomstskatter, erhvervsskatter og pensionsbidrag stige for at kunne betale for det.

Det var netop på skattepolitikken, Sunak adskilte sig klarest fra Liz Truss, da hun denne sommer var hans modkandidat til posten som partileder: Selvom den samlede skattebyrde i Storbritannien var den højeste i mere end et halv århundrede, insisterede Sunak gennem valgkampen på, at tiden ikke var til skattelettelser, og han anklagede Liz Truss for at være uansvarlig ved at love at lempe skatten med det samme, hvis hun blev Storbritanniens næste premierminister. Citatuddrag

Men de konservative partimedlemmer, som statistikker

På mange måder ligner Rishi Sunaks baggrund et klassisk, britisk indvandrer-eventyr

viser hælder til at være ældre, hvidere, bedre uddannede og mere velhavende end den gennemsnitlige britiske vælger, foretrak Liz Truss' løfter om store skattelettelser.

Sunaks exit fra Boris Johnsons regering var heller ikke populært: Han blev betragtet som illoyal af mange af de omkring 160.000 konservative, der skulle vælge mellem ham og Truss, fordi det netop var hans og andre ministres afgang, der i praksis tvang Johnson til at trække sig som premierminister i juli.

Men Sunaks forudsigelser viste sig at holde stik – den britiske økonomi røg ud i noget nær frit fald, da Truss-regeringen lagde deres planer for skattelettelser frem. Og denne gang bakkede et så overvældende flertal af parlamentsgruppen ham op, at både lederen af underhuset, Penny Mourdant, og den tidligere premierminister Boris Johnson trak sig, inden det kom til et egentligt kampvalg blandt medlemmerne ude i landet. Dermed får Storbritannien sin yngste premierminister i to århundreder, og med Rishi Sunak, der er praktiserende hindu, får landet også for første gang en premierminister med etnisk baggrund i den gamle koloni Indien, der var kronjuvelen i Storbritanniens verdensomspændende imperium af kolonier indtil selvstændigheden for 75 år siden.

Mormor solgte smykker

På mange måder ligner Rishi Sunaks baggrund et klassisk, britisk indvandrereventyr: Hans bedsteforældre emigrerede til England i 1960'erne via Østafrika, hvor hans mors forældre var en del af den indiske diaspora i Tanzania, og hans fars forældre var en del af den pakistansk-indiske diaspora i Kenya.

Sunak ynder at fortælle om sin mormor, der voksede op i en hytte langt ude på landet i Tanzania, og som solgte sine bryllupssmykker for at få råd til en enkeltbillet til London. Hun rejste alene til den britiske hovedstad, hvor hun fandt arbejde som bogholder og spinkede og sparede, indtil hun efter et år havde skrabet nok penge sammen til at hente mand og børn til landet.

At det var økonomisk stramt, tog det kun en enkelt Sunak-generation at overkomme: Rishi Sunak selv voksede op med forældre, der var blevet henholdsvis læge og apoteker, i et stort hus i Southampton på Englands sydkyst. Men hans forældre var ikke mere velbjærgede, end at de var nødt til at tage ekstraarbejde for at få råd til at sende deres søn på det prestigefulde Winchester College, det ældste kostskolegymnasium i Storbritannien, hvor han måtte nøjes med at gå i genbrugsskoleuniform og udmærkede sig ved at være skolens første præfekt med indisk baggrund.

Star Wars-fan

Det hører også med til fortællingen om Rishi Sunaks opvækst, at hans forældre helhjertet tog britisk kultur til sig, da de flyttede til England. De fornægtede ikke deres religiøse baggrund – familien gik i det lokale hindutempel, spiste ikke oksekød og drak ikke alkohol – men der blev talt engelsk i hjemmet, de fulgte den lokale fodboldklub, Southampton FC, og de heppede på det engelske cricketlandshold – også, når de spillede mod Indien. Og så elskede lille Rishi at rende rundt i barndomshjemmet iført Jedi-morgenkåbe og udkæmpe imaginære, intergalaktiske slag med sit Star Wars-lyssværd.

I et efterhånden berømmet radiointerview fra 2019 med BBC fortalte Sunak begejstret om sin samling af lyssværd, figurer og andre samleobjekter forbundet med science fiction-sagaen. Så vild med Star Wars er Rishi Sunak, at onde tunger har påstået, at han blandede rumfilmene sammen med sit job som finansminister: Det britiske society-magasin Tatler citerede i 2020 et af Sunaks partimedlemmer i Westminster for at sige, at "hovedparten af hans politiske overbevisning bygger på handelskrigene i "Star Wars", som handler om forskellige kongedømmers uafhængighed fra imperiet." Citatuddrag

Om det er rigtigt eller ej, så stemmer det i hvert fald godt

skal redde pedasen

overens med hans syn på Storbritanniens forhold til EU: Sunak var indædt brexit-tilhænger, længe før udtrykket overhovedet var opfundet. Allerede som gymnasieelev skrev han et indlæg i skolebladet, hvor han mistænkte den nyvalgte premierminister Tony Blair for at ville splitte kongedømmet Storbritannien ad og indlemme stumperne i en europæisk superstat.

Brun kosmopolit

Den politiske karriere begyndte i 2015, hvor Sunak stillede op som arvtager til det sikre konservative mandat i Yorkshire. Sunak var brun kosmopolit i et hav af hvide mennesker på landet, og så nægtede han endda at lade, som om han var fan af den lokale fodboldklub Leeds. Meget mod forventningerne vandt han alligevel kandidaturet, endda allerede i første runde.

Han imponerede de lokale med sin detaljerede viden om de udfordringer, området havde, og med sin personlighed, som livet igennem – fra naboer i barndomsbyen over skolekammerater, arbejdsgivere, kollegaer, medstuderende til partifæller og politiske modstandere – er blevet beskrevet som ualmindeligt venlig, behagelig og imødekommende.

Han er fuldstændigt vild med Coca-Cola og har plomber i syv af sine tænder som resultat

I Westminster og finansministeriet opbyggede han hurtigt et renommé for at være mere end almindeligt nørdet: Han blev kendt for at være lige så godt inde i tal og argumenter som sine embedsmænd og rådgivere. Og han insisterede på selv dagligt at tjekke tallene for godstogstransporter i USA, fordi han betragtede dem som vigtige barometre for verdensøkonomiens udvikling.

Som dreng var Rishi Sunak nødt til at få hjælp af naboens søn til at forstå matematik, men lige siden har tal været hans store force. Han begyndte at føre regnskab for sin mor i hendes apotek, og efter gymnasieårene på Winchester College dimitterede han med udmærkelse fra Oxford University med en bachelor i politik, filosofi og økonomi.

I løbet af studietiden var han begyndt at interessere sig for investeringer, og han blev ansat som analytiker for Goldman Sachs – et kapitel i sit liv, han tilsyneladende er mere pinlig end stolt over. I hvert fald taler han stort set aldrig om sin tid hos investeringsgiganten, der var en af de mest udskældte og synlige aktører i den verdensomspændende finanskrise i 2008. Herefter flyttede han til Californien for at tage en Master of Business Administration på Stanford University i Californien. Det var hér, han mødte sin ægtefælle, indiske Akshata Murty, som han blev gift med i 2009.

Skatteproblemer

Ægteskabet gjorde Sunak svimlende rig – hans svigerfar er "Indiens Bill Gates", Infosys-grundlæggeren Narayana Murthy. Sunak-parrets samlede formue vurderes at være på omkring 730 mio. pund, svarende til 6,2 mia. kr., og de er nr. 222 på listen over de rigeste briter.

En stor del af formuen ligger i Infosys-aktier, og det udløste et mindre ramaskrig i de britiske medier, da det tidligere i år kom frem, at Akshata Murty havde bibeholdt sit indiske statsborgerskab og kun betalte skat i Storbritannien af den del af sin indkomst, der kom fra økonomiske aktiver inden for landets grænser – og ikke på indtægter i udlandet, herunder afkast af sine Infosys-aktier. Det var fuldt lovligt, men ikke populært, og da slet ikke på et tidspunkt, hvor den britiske befolkning stod over for nye skattestigninger og stadigt højere leveomkostninger.

Arrangementet blev anslået til at have kostet den britiske statskasse op mod 20 mio. pund over det sidste årti, og Murty meddelte få dage efter, at hun fra og med 2021 ville betale skat i Storbritannien af al sin indtægt, uanset hvor i verden den kom fra. Den kontroversielle skatteordning blev det første alvorlige skår i den superstjerneglans, Sunak havde fået hæftet på sig i løbet af sin kometkarriere som konservativ politiker.

Rig – men ikke snobbet

Storbritannien lever stadig med efterdønningerne af skarpe klasseskel, som landet med kun delvis succes forsøgte at nedbryde gennem det 20. århundrede. Derfor er der for mange briter også i 2022 en del identitet forbundet med den klasse, man kommer fra – og automatisk skepsis mod alle, der ikke gør. Citatuddrag

Så vild med Star Wars er Rishi Sunak, at onde tunger har påstået, at han blandede rumfilmene sammen med sit job som finansminister

I den sammenhæng er det ikke en ren fordel for Sunak, at han ud over sin uddannelse fra eliteskoler også er stratosfærisk velhavende. Hans dyre jakkesæt og eksklusive boliger bliver ofte nævnt i de britiske medier med slet skjult skepsis over for, om en så personligt velhavende politiker er i stand til at forstå almindelige menneskers problemer. Men som menneske bliver Rishi Sunak beskrevet som en nærmest diametral modsætning til klichéen om den snobbede, hovne rigmand: Beskeden på grænsen til det selvudslettende, "nede på jorden" og bevidst om, at hans succes i høj grad kan tilskrives hans forældres arbejdsomhed og hans privilegerede adgang til prominente uddannelsessteder.

Og så er han tilsyneladende helt ligeglad med at virke smart, cool eller finkulturel: I et podcastinterview med to skolebørn i 2019 fortalte Sunak, at han er fuldstændigt vild med Coca-Cola og har plomber i syv af sine tænder som resultat. Han erklærer gerne, at han synes, at teenageidolet Justin Bieber er fænomenal. Og så elsker han altså stadig Star Wars.

mecl@borsen.dk